

Modül (öneri) No	343								
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Kur'ân-ı Kerim								
Modül (Alt konu)	Kur'ân'ın Felsefe ile Mukayesesi								
Amaçlar	- Kur'anî bakış açısı ile felsefenin bakış açısı arasındaki farkları açıklar. - Kuranî prensiplerin insan ve toplum hayatına yaptığı katkıları öğrenir, - Kur'ânî bakış açısını hayat prensibi haline getirir.								
Süre	40 dk.								
Seviye	Seviye-2								
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Soru-Cevap, Tablolama Tekniği								
Materyal ve Teknoloji									
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Soru-Cevap - Öğrenciler verilen metni 10 dakika boyunca okurlar. - Kur'an talebesinin özellikleri nelerdir? - Felsefe talebesinin özellikleri nelerdir? - Kur'anî bakış açısı ile felsefi bakış açısı arasındaki farkı sıralayınız? - Kur'anî ve felsefi talebelerin benzerlikler ve farklılıkları nelerdir? Tablolama Sınıf 2 gruba ayrılır. Bir grup Kur'anî bakış açısını, diğer grup felsefi bakış açısını maddeler halinde tabloya sıralar. Bu şekilde beraberce tablo oluşturulmuş olur. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kur'anî Bakış Açısı</th><th>Felsefi bakış açısı</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>...</td><td>...</td></tr> <tr> <td>...</td><td>...</td></tr> <tr> <td>...</td><td>...</td></tr> </tbody> </table>	Kur'anî Bakış Açısı	Felsefi bakış açısı	...	...	...	...	...	...
Kur'anî Bakış Açısı	Felsefi bakış açısı								
...	...								
...	...								
...	...								
Ölçme ve Değerlendirme	Dersin sonunda öğrencilere gösterilen bir varlığı (çiçek, saat, masa, sandalye, kitap, güneş, bulutlar, ağaç) iki farklı bakış açısına göre tanımlamaları istenir.								
İlişkili metinler	On İkinci Söz بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا¹ Kur'ân-ı Hakîm'in hikmet-i kudsiyesi ile felsefe hikmetinin icmalen muvazenesi; hem hikmet-i Kur'âniyenin, insanın								

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla • Kime hikmet verilmişse, işte ona pek çok hayır verilmiştir (Bakara Suresi: 269)

hayat-ı şahsiyesine ve hayat-ı içtimaiyesine verdiği ders-i terbiyenin gayet kısa bir fezlekesi; hem Kur'ân'ın sair kelimât-ı İlâhiyeye ve bütün kelâmlara cihet-i rüçhaniyetine bir işarettir. İşte bu Söz'de Dört Esas vardır.

BİRİNCİ ESAS

Hikmet-i Kur'âniye ile hikmet-i fenniye'nin farklarına şu gelecek hikâye-i temsiliye dürbünüyle bak:

Bir zaman hem dindar, hem gayet sanatkâr bir hâkim-i namdar istedi ki, Kur'ân-ı Hakîm'i maânisindeki kudsiyetine ve kelimâtındaki i'câza şâyeste bir yazı ile yazsın; o mu'ciznüma kamete harika bir libas giydirilsin. İşte o nakkaş zat, Kur'ân'ı pek acib bir tarzda yazdı. Bütün kıymettar cevherleri yazısında istimal etti. Hakaikinin tenevvüüne işaret için bazı mücessem hurufatını elmas ve zümrüt ile ve bir kısmını lü'lü ve akik ile ve bir taifesini pırlanta ve mercanla ve bir nev'ini altın ve gümüş ile yazdı. Hem öyle bir tarzda süslendirip, münakkaş etti ki, okumayı bilen ve bilmeyen herkes, temaşasından hayran olup, istihsan ederdi. Bahusus, ehl-i hakikatin nazarına, o sûrî güzellik, manasındaki gayet parlak güzelliğin ve gayet şirin tezyinatın işârâtı olduğundan, pek kıymettar bir antika olmuştur.

Sonra o Hâkim, şu musanna ve murassa Kur'ân'ı, bir ecnebi feylesofa ve bir Müslüman âlime gösterdi. Hem tecrübe, hem mükâfat için emretti ki: "Her biriniz, bunun hikmetine dair bir eser yazınız."

Evvelâ o feylesof, sonra o âlim, ona dair birer kitap telif ettiler. Fakat feylesofun kitabı, yalnız harflerin nakışlarından ve münasebetlerinden ve vaziyetlerinden ve cevherlerinin hasiyetlerinden ve tarifatından bahseder; manasına hiç ilişmez. Çünkü o ecnebi adam, Arabî hattı okumayı hiç bilmez. Hatta o müzeyyen Kur'ân'ı, bilmiyor ki, bir kitaptır ve manayı ifade eden yazıdır. Belki ona münakkaş bir antika nazarıyla bakıyor. Lâkin çendan Arabî bilmiyor; fakat çok iyi bir mühendistir, güzel bir tasviridir, mahir bir kimyagerdir, sarraf bir cevhercidir. İşte o adam, bu sanatlara göre eserini yazdı.

Amma, Müslüman âlim ise, ona baktığı vakit, anladı ki, o, Kitab-ı Mübin'dir, Kur'ân-ı Hakîm'dir. İşte bu hakperest zat, ne tezyinat-ı zâhiriyesine ehemmiyet verdi ve ne de hurufun nukuşuyla iştigal etti. Belki öyle bir şeyle meşgul oldu ki, milyon mertebe öteki adamın iştigal ettiği meselelerinden daha âlî, daha galî, daha latîf, daha şerif, daha nâfi', daha câmi'. Çünkü nukuşun perdesi altında olan hakaik-i kudsiyesinden ve envâr-ı esrarından bahsederek, gayet güzel bir tefsir-i şerif yazdı.

Sonra ikisi, eserlerini götürüp o hâkim-i zîşana takdim ettiler. O hâkim, evvelâ feylesofun eserini aldı. Baktı, gördü ki, o hodpesent ve tabiatperest adam çok çalışmış; fakat hiç hakikî hikmetini yazmamış, hiçbir manasını anlamamış, belki karıştırmış. Ona karşı hürmetsizlik, belki edepsizlik etmiş. Çünkü o menba-ı hakaik olan Kur'ân'ı, manasız nukuş

zannederek, mana cihetinde kıymetsizlik ile tahkir etmiş olduğundan, o hâkim-i hakîm dahi, onun eserini başına vurdu; huzurundan çıkardı.

Sonra, öteki hakperest, müdakkik âlimin eserine baktı, gördü ki, gayet güzel ve nâfi' bir tefsir ve gayet hakîmâne, mürşidâne bir telifdir. "Aferin, bârekâllah," dedi. "İşte hikmet budur ve âlim ve hakîm, bunun sahibine derler. Öteki adam ise, haddinden tecavüz etmiş bir sanatkârdır." Sonra, onun eserine bir mükâfat olarak, her bir harfine mukabil, tükenmez hazinesinden on altın verilsin, irade etti.

Eğer temsili fehmettinse, bak, hakikatin yüzünü de gör:

Amma o müzeyyen Kur'ân ise, şu musanna kâinattır. O hâkim ise, Hakîm-i Ezelîdir. Ve o iki adam ise, birisi, yani ecnebisi, ilm-i felsefe ve hükemasıdır; diğeri, Kur'ân ve şakirdleridir.

Evet, Kur'ân-ı Hakîm, şu Kur'ân-ı azîm-i kâinatın en âlî bir müfessiridir ve en belîğ bir tercümanıdır. Evet, o Furkan'dır ki, şu kâinatın sahifelerinde ve zamanların yapraklarında kalem-i kudretle yazılan âyât-ı tekvîniyeyi cin ve inse ders verir. Hem her biri birer harf-i manidar olan mevcudata mana-i harfî nazarıyla, yani, onlara Sâni hesabına bakar; "Ne kadar güzel yapılmış, ne kadar güzel bir surette Sâniinin cemaline delâlet ediyor" der. Ve bununla, kâinatın hakikî güzelliğini gösteriyor.

Amma, ilm-i hikmet dedikleri felsefe ise, huruf-u mevcudatın tezyinatında ve münasebatında dalmış ve sersemleşmiş, hakikatin yolunu şaşırmış. Şu kitab-ı kebîrin hurufatına mana-i harfî ile, yani, Allah hesabına bakmak lâzım gelirken, öyle etmeyip, mana-i ismî ile, yani, mevcudata mevcudat hesabına bakar, öyle bahseder. "Ne güzel yapılmış"a bedel "Ne güzeldir" der, çirkinleştirir. Bununla kâinatı tahkir edip kendisine müştakî eder. Evet, dinsiz felsefe hakikatsiz bir safsatadır ve kâinata bir tahkirdir.

(Sözler, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2023, s. 155-157)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²
وَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³

² Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

³ Duaları şu sözlerle sona erer: "Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur" (Yunus Suresi: 10.)